

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET KALČIČEK protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 22458/18)

PRESUDA

STRASBOURG

25. lipnja 2024.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Kalčićek protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Lorraine Schembri Orland, *predsjednica*,

Frédéric Krenc,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 22458/18) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska državljanka gđa Štefica Kalčićek, koja je rođena 1946. godine i živi u Zaprešiću („podnositeljica zahtjeva”) i koju je zastupao g. K. Čurin, odvjetnik u Zagrebu, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 4. svibnja 2018.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovoru o nedostatku nepristranosti, a da se ostatak zahtjeva proglasi nedopuštenim,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 4. lipnja 2024.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na navodni nedostatak nepristranosti Ustavnog suda u kaznenom postupku protiv podnositeljice zahtjeva.

2. Presudom od 14. rujna 2011. prvostupanjski sud oslobodio je podnositeljicu optužbe za pomaganje sinu g. Nenadu Kalčićeku u počinjenju kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti i sprječavanja dokazivanja. Njezin sin, koji je u dotičnom postupku bio suoptuženik, također je oslobođen optužbi.

3. Povodom žalbe državnog odvjetnika, rješenjem od 9. srpnja 2013. Vrhovni sud ukinuo je prvostupanjsku presudu zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i vratio predmet na ponovno suđenje. Konkretno, smatrao je da su tvrdnje koje je podnositeljica zahtjeva iznijela u svoju obranu nelogične i da nisu potkrijepljene dokazima. Sudac B.B. bio je jedan od troje članova vijeća koje je odlučivalo o žalbi.

4. U ponovljenom postupku podnositeljica i njezin sin su presudom Općinskog kaznenog suda u Zagrebu od 22. siječnja 2015. proglašeni krivim za djela koja su im stavljena na teret. Rješenjem od 22. rujna 2015. Županijski sud u Zagrebu ukinuo je tu presudu i opet vratio predmet na ponovno suđenje.

5. Dana 22. travnja 2016. Općinski sud u Novom Zagrebu proglasio je podnositeljicu i njezina sina krivim za djela koja su im stavljena na teret, osudio ju je na kaznu zatvora u trajanju od devet mjeseci, izrekao joj uvjetnu osudu s rokom provjeravanja od dvije godine te je odredio da joj se oduzme imovinska korist ostvarena kaznenim djelom. Konkretno, smatrao je da je

odbrana podnositeljice zahtjeva neuvjerljiva pozivajući se, *inter alia*, na okolnosti koje je prethodno istaknuo Vrhovni sud (vidi stavak 3. ove presude). Presudom od 9. svibnja 2017. Županijski sud u Zagrebu potvrdio je prvostupanjsku presudu.

6. Podnositeljica zahtjeva zatim je podnijela ustavnu tužbu osporavajući, *inter alia*, utvrđenja domaćih sudova o vjerodostojnosti njezine obrane. Rješenjem od 29. studenoga 2017., koje je podnositeljčinu punomoćniku dostavljeno 12. prosinca 2017., Ustavni sud ispitaio je osnovanost njezine ustavne tužbe, ali ju je formalno odbacio kao nedopuštenu utvrdivši da u njoj nije otvoreno nikakvo ustavnopravno pitanje. To je učinio u vijeću u sastavu troje sudaca, od kojih je jedan bio sudac B.B.

7. Podnositeljica zahtjeva pred Sudom je prigovorila, pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije, zbog nedostatka nepristranosti Ustavnog suda u kaznenom postupku protiv nje. Konkretno, prigovorila je da je sudac B.B., koji je bio jedan od sudaca koji su njezinu ustavnu tužbu odbacili kao nedopuštenu prethodno bio član drugostupanjskog vijeća koje je ukinulo presudu kojom je bila oslobođena optužbi (vidi stavak 3. ove presude).

8. Dopisom od 16. srpnja 2019. Vlada je obavijestila Sud da je podnositeljica zahtjeva preminula 8. rujna 2018. i predložila je da se zahtjev izbriše s liste slučajeva Suda. Kao odgovor, punomoćnik podnositeljice zahtjeva je 14. kolovoza 2019. obavijestio Sud da sin podnositeljice (vidi stavak 2. ove presude), koji je proglašen njezinim jedinim nasljednikom, želi ustrajati u zahtjevu umjesto svoje pokojne majke. Punomoćnik podnositeljice zahtjeva dostavio je i punomoć kojim je sin podnositeljice zahtjeva ovlastio punomoćnika podnositeljice da ga zastupa pred Sudom.

OCJENA SUDA

I. PRETHODNO PITANJE MOŽE LI SIN POKOJNE PODNOSITELJICE ZAHTJEVA USTRAJATI U ZAHTJEVU UMJESTO NJE

9. Vlada se usprotivila zahtjevu podnositeljčina sina da ustraje u zahtjevu umjesto svoje pokojne majke tvrdeći da on nije bio osobno pogođen povredom kojoj se prigovara iz dvaju razloga. Kao prvo, iako je podnositeljčin sin bio suoptuženik u kaznenom postupku koji se vodio protiv podnositeljice (vidi stavak 2. ove presude), navodna povreda odnosila se na postupak pred Ustavnim sudom u kojem on nije bio stranka. Kao drugo, Vlada je smatrala da se srodnici preminule osobe ne mogu smatrati žrtvama povrede članka 6. Konvencije. Tvrdeći da podnositeljčin sin nije dokazao nikakav legitiman interes za ustrajanje u zahtjevu i da interesi poštivanja ljudskih prava ne traže daljnje ispitivanje zahtjeva, Vlada je predložila da Sud izbriše zahtjev sa svoje liste slučajeva.

10. U brojnim predmetima u kojima su podnositelji zahtjeva preminuli tijekom postupka na temelju Konvencije, kao u ovom predmetu, Sud je uzeo u obzir izjave nasljednika podnositelja zahtjeva ili članova uže obitelji koji su izrazili želju da ustraju u postupku i pritom je odbacio slične tvrdnje o nepostojanju njihova legitimnog interesa (vidi, primjerice, *Mile Novaković protiv Hrvatske*, br. 73544/14, stavci 31. – 34., 17. prosinca 2020.; *Karastelev i drugi protiv Rusije*, br. 16435/10, stavci 49. – 52., 6. listopada 2020.; i *Hristozov i drugi protiv Bugarske*, br. 47039/11 i 358/12, stavci 68. – 75., ECHR 2012 (izvadci)). Sud ne vidi razlog da presudi drukčije u ovom predmetu i u skladu s tim utvrđuje da podnositeljčin sin ima aktivnu legitimaciju da nastavi postupak umjesto podnositeljice zahtjeva. Zahtjev Vlade za brisanje zahtjeva s liste slučajeva stoga se mora odbiti.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

A. Dopuštenost

11. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora tvrdeći da podnositeljica zahtjeva nije iscrpila dostupna domaća pravna sredstva. Konkretno, tvrdila je da je podnositeljica mogla znati, već prilikom podnošenja ustavne tužbe, da bi sudac B.B. mogao sudjelovati u postupku pred Ustavnim sudom. Stoga je trebala Ustavnom sudu podnijeti zahtjev za izuzeće suca B.B.-a.

12. U ovom predmetu podnositeljica je tvrdila, a ništa u činjenicama predmeta ili tvrdnjama stranaka ne ukazuje na suprotno, da je sastav vijeća Ustavnog suda saznala tek 12. prosinca 2017., kada je rješenje tog suda dostavljeno njezinu punomoćniku (vidi stavak 6. ove presude). Sud je već presuđivao da u takvim okolnostima podnositelji zahtjeva nisu obvezni preventivno zahtijevati izuzeće sudaca čija bi nepristranost mogla biti podložna sumnji (vidi *Hrvatski golf savez protiv Hrvatske*, br. 66994/14, stavci 110. – 121., 17. prosinca 2020.) i ne vidi razlog da utvrdi drukčije u ovom predmetu.

13. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

14. Opća načela o nepristranosti sudova izložena su u predmetima *Micallef protiv Malte* [VV], br. 17056/06, stavci 93. – 99., ECHR 2009, i *Morice protiv Francuske* [VV], br. 29369/10, stavci 73. – 78., ECHR 2015.

15. U ovom predmetu podnositeljica zahtjeva nije dovela u pitanje osobnu nepristranost suca B.B.-a, već je smatrala da su njezine sumnje u nepristranost Ustavnog suda bile objektivno opravdane jer je on bio član drugostupanjskog

vijeća koje je ukinulo prvostupanjsku presudu kojom je bila oslobođena optužbi (vidi stavak 3. ove presude), a potom je odlučivao o ustavnosti pravomoćne presude kojom je proglašena krivom (vidi stavak 6. ove presude).

16. Sud primjećuje da je i u postupku pred Vrhovnim sudom i u postupku pred Ustavnim sudom jedno od pitanja o kojima je trebalo odlučiti bilo povezano s vjerodostojnošću podnositeljčine obrane, što je zahtijevalo ispitivanje osnovanosti predmeta. Konkretno, zadatak Vrhovnog suda bio je u tom pogledu preispitati ocjenu dokaza koju je proveo prvostupanjski sud (vidi stavak 3. ove presude). Srž obrazloženja koje je pružio u prilog utvrđenju da podnositeljčina obrana nije bila dovoljno utemeljena na dokazima kasnije je zadržana u presudi Općinskog suda u Novom Zagrebu (vidi stavak 5. ove presude). Ustavnost presude Županijskog suda u Zagrebu kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Novom Zagrebu Ustavni sud ispitao je (vidi stavak 6. ove presude) u svjetlu, *inter alia*, tvrdnji podnositeljice zahtjeva da su domaći sudovi pogriješili utvrdivši da je njezina obrana neuvjerljiva.

17. Stoga, čak i kad bi se moglo smatrati, kao što je Vlada navela, da se opseg i narav rješenja Vrhovnog suda razlikuju od opsega i naravi rješenja Ustavnog suda, pitanja koja su ispitala oba suda odnosila su se na osnovanost predmeta, točnije, pitanja povezana s vjerodostojnošću podnositeljčine obrane, i stoga su bila neodvojivo povezana (vidi *Scerri protiv Malte*, br. 36318/18, stavci 69. – 77., 7. srpnja 2020.; *Indra protiv Slovačke*, br. 46845/99, stavci 48. – 55., 1. veljače 2005.; i, *mutatis mutandis*, *Peruš protiv Slovenije*, br. 35016/05, stavci 37. – 38., 27. rujna 2012.; usporedi nasuprot tome *Warsicka protiv Poljske*, br. 2065/03, stavci 37. – 47., 16. siječnja 2007.).

18. Vlada je nadalje tvrdila da sudac B.B. nije sam donio odluke protiv podnositeljice zahtjeva, ni u kaznenom ni u ustavnosudskom postupku, već je u oba slučaja bio samo član tročlanog vijeća (vidi stavke 3. i 6. ove presude). Uzimajući u obzir svoju sudsku praksu o tom pitanju (vidi gore navedeni predmet *Morice*, stavak 89.), Sud tu tvrdnju ne smatra odlučujućom pri ocjeni objektivne nepristranosti Ustavnog suda.

19. Prethodna razmatranja dostatna su Sudu da zaključi da sastav Ustavnog suda nije bio takav da jamči njegovu nepristranost i da nije ispunio konvencijske standarde prema objektivnom testu.

20. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

21. Sin podnositeljice zahtjeva potraživao je 7.000,00 eura (EUR) na ime naknade neimovinske štete, 673,00 EUR na ime naknade troškova i izdataka nastalih podnositeljici u postupku pred Ustavnim sudom i 762,00 eura na ime troškova i izdataka koji su im nastali pred Sudom.

22. Vlada je osporila ta potraživanja.

23. S obzirom na činjenicu da je bilo koju neimovinsku štetu pretrpjela podnositeljica zahtjeva, a ne njezin sin koji je umjesto nje ustrajao u postupku na temelju Konvencije, Sud presuđuje da utvrđivanje povrede samo po sebi predstavlja dostatnu pravednu naknadu za tu vrstu štete. Stoga smatra primjerenim ne dodijeliti nikakvu naknadu u tom pogledu.

24. Kad je riječ o troškovima i izdacima nastalima pred Ustavnim sudom, Sud primjećuje da je do povrede kojoj se prigovara došlo u tom postupku. Drugim riječima, podnositeljici zahtjeva nisu nastali nikakvi dodatni troškovi i izdaci pred Ustavnim sudom zbog povrede njezina prava na suđenje pred nepristranim sudom. Uzimajući u obzir svoju sudsku praksu (vidi *Mežnarić protiv Hrvatske*, br. 71615/01, stavak 48., 15. srpnja 2005.), Sud stoga odbacuje zahtjev za naknadu troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom. Nadalje, Sud smatra razumnim dodijeliti podnositeljici sinu iznos od 762,00 EUR na ime troškova i izdataka nastalih u postupku pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi mu se mogli zaračunati na taj iznos.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *presuđuje* da sin podnositeljice zahtjeva g. Nenad Kalčićek ima aktivnu legitimaciju da ustraje u zahtjevu umjesto podnositeljice;
2. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
4. *presuđuje* da utvrđivanje povrede samo po sebi predstavlja pravednu naknadu za bilo kakvu neimovinsku štetu koju je pretrpjela podnositeljica zahtjeva;
5. *presuđuje*
  - (a) da tužena država treba isplatiti sinu podnositeljice zahtjeva na ime naknade troškova i izdataka, u roku od tri mjeseca, iznos od 762,00 EUR (sedamsto šezdeset i dva eura), uvećan za sve poreze koji bi mu se mogli zaračunati;
  - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
6. *odbija* preostali dio zahtjeva podnositeljici sina za pravednu naknadu.

PRESUDA KALČIČEK protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku
25. lipnja 2024. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
zamjenica tajnika

Lorraine Schembri Orland
predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524